

קונטְרָס

צַא מֵהֶצְרוֹת

יגלה עצות נוראות ונפלאות, איך לצלאת מהצרות, ויחזק
ויאמץ את כל בר ישראל איך שיזהיה שמח, ויחזיק מעמד
מכל מה שעובר עליו ברוחניות ובגשמיota.

*

בְּנֵי וּמִיסְדֵּלְפִּי דָּבְרֵי
רְבָנוֹ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹור הַגָּנוֹת וְהַצְפּוֹן,
בּוֹצִינָא קָדִישָׁא עַלְאָה, אֲדוֹגָנוֹ, מָוִרָנוֹ וּרְבָנוֹ,
רַבִּי נְחַמָּן מִבְּרָסָלֶבֶת, זִכְתוֹ יָגֵן עַלְינוּ.

וּעַלְפִּי דָּבְרֵי תַּלְמִידֵוֹ, מָוִרָנוֹ
הַקָּדוֹשׁ, אֹור נִפְלָא, אֲשֶׁר כֵּל רֹז לֹא אָנִיס לֵיה
רַבִּי נְתָן מִבְּרָסָלֶבֶת, זִכְתוֹ יָגֵן עַלְינוּ,
וּמְשַׁלֵּב בְּפִסְוקִי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כתובים ומאמרי חכמינו
הַקָּדוֹשִׁים מְגֻמָּרָא וּמְדֻרְשִׁים וּזְהָר הַקָּדוֹשׁ.

*

הוּבָא לְדִפּוֹס עַלְיִדי
חַסִּידִי בְּרָסָלֶבֶת
עוֹיה"ק יְרוֹשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

מוּהָרָא"ש נ"י אמר: כל הזרות
אשר עוברות על האדם, הן רק
מרוב יואוש שנפל בו, כי היוש
הורס את האדם לגמרי – בין
ברוחני ובין בגשמי, ואם לא היה
האדם מתיאש בשום פנים ואופן,
אז אף פעם לא היה נכנס בצרות,
כי הזרות באות רק מחתמת היוש,
ועל-פניהם אם יחזק את עצמו בכל
מיini אפניהם שבעולם, ולא ינימח את
עצמו לפל ביאוש, על-ידי זה יזפה
לצאת מכל צרותיו.

(אמרי מוּהָרָא"ש, חלק ב', סימן תפג)

קונטֿרָס

צָא מַהְצִרּוֹת

.א.

צָרִיךְ שֶׁתְּדֻעַ, אֲהוֹבֵי, בְּנֵי הַיקָּר, כִּי בַּעַת שְׁפָזְקָדָת
אֶת הָאָדָם אִיזוֹ צָרָה, אָז הוּא נָעַשָּׂה מִבְּהָל וּמִבְּלָבָל
עַד מַאֲדָ, וְאַין לוֹ שֵׁם יִשְׁׁוֹב הַדּוּת, וְהַרְבָּה פָּעָמִים
הָוּא מַאֲבָד אֶת שְׁוֹויִ הַמְּשָׁקֵל שְׁלֹז, וּמְרָב צָעֵר וִיסּוּרִים
שְׁעוֹבָרִים עַלְיוֹ, כָּל הַחַיִּים שְׁלֹז חַשׁוּכִים, וְאַינוֹ יִכְּזָבֵל
לְתַנְּעֵצָות לִנְפָשׁוֹ, וְאָז הוּא נָפֵל יוֹתָר וּיוֹתָר, עַל-כֵּן,
אֲהוֹבֵי, בְּנֵי הַיקָּר, בַּעַת שְׁבָאָה עַלְיִיךְ צָרָה, רְאֵה שְׁהָצָרָה
לֹא תִּפְגַּס בָּהּ, הַיָּנוּ שְׁלֹא תִּקְחֵח אֶת זֶה לִלְבָב, וְאֶפְּ שְׁמָאָד
כּוֹאָב לְהּ, רְאֵה לְאָחֹז שְׁוֹויִ מְשָׁקֵל, וְאֶל תִּאֲבָד אֶת
עַצְמָהּ, כִּי כָּל זֶה תִּנְקַט בְּעַצְמָהּ — אֲשֶׁר מִכֶּל צָרָה
יִכְּזָבֵל לְצִאת, אָם רַק מִישַׁב אֶת עַצְמוֹ אֵיךְ לְצִאת, כִּי
בְּלִי יִשְׁׁוֹב הַדּוּת, הָאָדָם אָבוֹד לִגְמָרִי, וְזֹה עֲקָר הַצָּרָה

— ש אין לאדם ישוב הדעת, אבל ברגע שהאדם מישב את עצמו, ורואה את המציאות, שיכולים לצאת מהצלה, אז ממשילא מתחילה הצלה; על כן, אהובי, בני היקר, בעית שעוברת עלייך איזו צרה, אל תאבד את עצםך, רק תישב את עצמך, היכן אתה בעולם, ואל מי עלייך לננות, ועל-ידי-זה באהמת תזכה לצתת מהצרות שלך.

ב.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, של הצרות והיסורים שעוברים על האדם הם רק מלחמת חסרון אמונה, כי אם האדם היה מאמין באמונה אמיתית, אשר אין שום מציאות בלבדיו יתברך כלל, והוא יתברך ממנה, מהנה ומקיים את כל הבריאות כלל, ובכל תנועה ותנוועה שם אלופו של עולם, אז אף פעם לא היה נשבר מכל מה שעובר עליו, כי היה יודע, אשר הכל מתנהג בהשכמה פרטית, וכל החרבנות בכלויות ובפרטיות ובפרטתיות שבתקופה קיטה: לא חרבה ירושלים, אלא בשבייל שפסקי ממנה אנשי אמונה; כי ברגע שיש אמונה בעולם, אין חרבות בעולם, כי המאמין האמתי בו יתברך, הוא

משתדל רק לבנות, וכל מכך מחייבתו הוא – איך יכולים להטיב לזרתו, ולבנות מדור לשכינה, שיהיה מקום בזה העולם להשרות שכינת עוז יתברך שם, וכן ברגע שהאדם מרגיש את שכינת עוז יתברך, איך שהוא יתברך מחייה ומהנה אותו, וננתן לו את כל צרכיו, אזי האדם נושא בכל מיני ישועות, כי כל מחייבתו היא רק איך להוריד את השכינה בזה העולם, ובונה מקום לשכינה, זה עקר הישועה – שיש לשכינת עוז יתברך מקום אצלו, לא בן פשאדם רחוק מהאמונה הקדושה, ומכל שבן שנכנסים בו כפירות ואפיקורסית, אז כל מכך מחייבתו הוא רק איך לעשות חרבנות – איך להזיק ולהחריב לזרתו, כי בלי אמונה אין קיום לעולם, ואין קיום לחברה, כי על-ידי האמונה הקדושה בו יתברך נכנשת באדם אהבה ורבה כלפי עצמו וכלפי זרצו, כי יודע שהוא בזה העולם בשביל איזו תכליות, ואיזה הוא משתדל לבנות תמיד חברה יותר יפה, וכן משתדל שהוא בעצמו יתנהג בכל פעם יותר יפה, כי הוא יודע שהוא יתברך נמצא ואין בלעדיו יתברך נמצא, לא בן כישר חסרונו אמונה, אז האדם זה הולך מבקל ומלבלב, ותמיד הוא בהרהורי אשמה, והמצפין הורס אותו אבלו הוא אשם במה שאינו מצליח, וכן אבלו בידו תלישה הצלחתו, וכן תמיד מקנא בזרתו, אבלו

ההוא לחק לעצמו את הצלחה, ועל-כז בלי אמונה זה שרש כל התוצאות והיסורים הכאים על האדם; לכן ראה, אהובי, בני היקר, לחזק את עצם באמונה פשוטה בו יתברך, ולידע, אשר הוא יתברך מתייה ומקרים את הביריאה כליה, והכל רק בידו יתברך, ועל-ידי ידיעות אלו תזפה ליצאת מכל התוצאות, ותמשיך על עצם כל מני ברכות, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (שםות רביה נא, א): כל מי שהוא נאמן, הקדוש ברוך הוא מביא ברכות על ידו; ועל-כז, אהובי, בני, ראה לחזק את עצם באמונה פשוטה, ועל-ידי זה דיקא תזפה ליצאת מכל אורתיה.

ג.

אהובי, בני היקר! ראה לחזק את עצם בכל מני אפנים שבעולם, ואף שעוברים עליו עכשו משברים וגליים, צרות ויטורים, ואתה מרגיש שתתפוץץ לגשמי וכי, וכallow אבד מנוס ותקווה ממש וכו', כי הכל נדמה לך חזק לפני עיניך וכו', עם כל זאת عليك להתחזק בבטחון חזק, שבודאי לא יעזב אותך הקדוש ברוך הוא, כי הוא יתברך אב הרחמן, ואפלו מי שכבר עבר כל מני חטאים בעולם, ונחלך בכל מני לכלוכים וזהמות שבעולם וכו', עם כל זאת כשחויר בתשובה,

չא מהצירות

קכָא

וחזר לבטח בו יתברך, איזי הקדוש-ברוך-הוא מוציאו מכל מיני צרות ויטורים ועגמת נפש, שגפל בהם, וכמו שכתוב (תהלים לב, י) : "רבים מכובדים לרשות, והבטיח בה' חסד יסובבנו"; הינו שאלו שאדם נפל כל-כך עד שהוא רשע גמור, ועוברים עליו מכובדים רבים, הינו שהוא מלא צרות, ישורים ומכובדים, עם כל זאת, כשהזוכה לחזור בתשובה, ובועט בחם, הקדוש-ברוך-הוא מושך עליו חוט של חסד, ועוזר לו, כי אי אפשר לצאת מהצירות, כי אם עליידי מדות הבטחון, ואמרו חכמינו הקדושים (מנחות כט): כל התולה בטחונו בהקדוש-ברוך-הוא, הרי לו מתחסה בעולם זהה ועלולים הבא; כי מי שבוטח בו יתברך, ויודע אשר בלעד רשותו יתברך, שום בריה שביעולם לא יוכל להיטיב לו, ומכל שכן להרע לו, איזי הוא נשמר מכל רע — הן בעולם הזה והן בעולם הבא, ואינו מפחד משום בריה שביעולם, כי מדות הבטחון — לבטח בו יתברך היא מידה חci יקרה וחייב נעהמה ליצאת על ידה מכל הצירות, כי עליידי בטחון — שהאדם בוטח שבודאי יעוז לו הקדוש-ברוך-הוא, יזכה ליצאת מכל צרותיו; על-כן ראה, אהובי,بني היכר, להיות חזק במדת הבטחון, ואף שמרים לכך חמימים מאד, ואינך רואה שום פתח תקווה איך

לצאת פעם מארותיך, עם כל זאת תרעע, כי על-ידי הבטחון תזכה סוף כל סוף לצאת מכל הארות, וואר שנדמה לך שלפי מעשיך אתה רשע עכשו, ולמה יעזר לך הקדוש-ברוך-הוא מאחר שאתך רשע, עם כל זאת זכר מאמרם ז"ל (ילקוט תהילים, רמז תשיט) על פסוק (טהילים לב, י): "רבים מקובים לרשות, וhubotach בה" חסד יסובבנו", אפלו רשע ובוטח בהשם — חסד יסובבנו, כי מעלה הבטחון גדולה וגבורתה מאד מאד, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (דברים רבבה ה, ט): כל מי שבוטח בהקדוש-ברוך-הוא, זוכה להיות כיווץ בו, כי על-ידי שהאדם בוטח רק בו יתברך, ויודע שיעתנו תליה רק בידו יתברך, ואי אפשר לו לצאת מכל צורתיו ויסוריו, מקוביו, בלבוליו ומרירותו, רק על ידו יתברך, אז על-ידי זה יהיה כלל לגמרי בו יתברך, ויבטה בו יתברך שיעזר לו לצאת, ועל-כן אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות, פרק ה, ה): אל יהיה הפסוק זה מפיק (טהילים פד, יג): "ה' צבאות אשרי אדם בוטח בך"; כי עקר העצה לצאת מארותיך הוא רק על-ידי מחת הבטחון, וזכור כלל זה, אהובי, בני, ותבטח רק בו יתברך, ואז תגאל מכל צורתיך.

ד.

צָרִיךְ שַׁתְּדֻעַ, אֲהוֹבֵי, בְּנֵי הַיקָּר, כִּי אֵין לְךָ עַזְּדָה צְרָה
 לְאָדָם כִּמּוֹ מִדְתַּת הַגָּאוֹת, כְּשֶׁמְחַזֵּיק אֶת עַצְמוֹ לְמַשְׁהוּ,
 שֶׁאָז דִּיקָא הוּא סּוּבֵל כָּל מִינִי צְרוֹת וִיסּוּרִים, עֲגַנִּית
 וְדַחֲקִות, מְרִירֹת וּמְכַאֲובִים, מְחַלְקָת וּבְלַבּוּלִים, כִּי
 בְּרֶגֶע שֶׁהָאָדָם חָוַשׁ שַׁהְיָא מַשְׁהוּ, אָזִי מְסֻלָּק מִמְּנוּ אֶת
 שְׁכִינַת עָזֹז יְתָבֵרָה, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הָוּא אָוּמָר: אֵין אָנִי
 וּהָוּא יָכוֹלִים לְדוֹר בָּעוֹלָם (עֲרֵכִין טו:), כִּי אַצְלוּ יְתָבֵרָה
 חַשׂוֹב מַאֲדָם כְּשֶׁאָדָם זֹכָה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגָמָרִי, וְאַיִן
 רֹצֶחֶת שָׁוֵם דָּבָר מְבָלָעֵדי רְצָוֹנוֹ יְתָבֵרָה, וְאֵז כְּשֶׁאָדָם
 אָיִן רֹצֶחֶת שָׁוֵם דָּבָר רַק אֶת רְצָוֹנוֹ יְתָבֵרָה, אָזִי מִמְּנִילָא
 מִתְבָּטְלָה כָּל צְרוֹתָיו, כִּי שָׁוֵם בָּרִיחָה שְׁבָעוֹלָם לֹא יָכוֹלָה
 לְדַחֲות אֶתְהוּ, מַאֲחָר שֶׁהָוּ אָיִן בָּהָה הָעוֹלָם, כִּי נְכַלֵּל
 לְגָמָרִי בּוֹ יְתָבֵרָה, כִּי אֵין לוֹ רְצָוֹן אַחֲרָם מְבָלָעֵדי רְצָוֹנוֹ
 יְתָבֵרָה, וְעַל־כֵּן מַיִּיכְוֹל לְהַזִּיק לוֹ, וּמַיִּיכְוֹל לְהַרְעָ
 לוֹ? לְאַדְכֵן כְּשֶׁאָדָם מְחַזֵּיק אֶת עַצְמוֹ לְאַיִּזהְ דָּבָר,
 אָזִי הוּא מַלְאָ צְרוֹת וִיסּוּרִים, מְכַאֲובִים וּמְרִירֹת, וּהָוּ
 מַלְאָ קְנָה וּשְׁנָה עַל זָוְלָתוֹ, וַתִּמְדֵּן הוּא חָוַשׁ, שְׁכָל
 הָעוֹלָם חִיב לוֹ מַשְׁהוּ, וְאֵיךְ שְׁכָלָם אָרִיכִים לְהַשְׁתְּחוֹת
 לְפָנָיו, וּכְשֶׁאִינָם עוֹשִׁים רְצָוֹנוֹ, אָזִי הוּא מַלְאָ פָעָס
 וּמְכַאֲובִים, צְרוֹת וִיסּוּרִים; וְעַל־כֵּן, אֲהוֹבֵי, בְּנֵי הַיקָּר,
 אָם אַתָּה רֹצֶחֶת לְצֹאת מִצְרָתֶךָ, רְאֵה לְבַטֵּל אֶת עַצְמָהּ

לגמרי אליו יתברך, ולא לתרצה שום רצון אחר מבלתי עדי רצונו יתברך, ותדע, שהוא יתברך מכך, מהנה ומקים את כל הבריאות בלה, ומגהיג את העולם בהשגחה נוראה ונפלאה, ואיך שהוא יתברך רוץך כן יהיה, ועל-כן מה ולמה לך להתגאות על זהותך, שאז אתה סובל מה שאתך סובל — מרירות ויסורים, בדרךם של רשיים המגביהם את עצם על זולתם, ואז הם סובלים מה שטובלים, כמו שאמרו חכמיינו הקדושים (מדרש פנחים א, פרשת ויקרא ז): מה הים זהה, הגלים שבתוכו מתגאים ועוולים, וכיון שבכל אחד ואחד מגיע לחול, הוא נשבר וחוזר, ותחברו רואיה אותו, אף הוא שנשבר, ומתגאה ועולה, ואיןו חזר בו כך קרשעים רואים אלו את אלו, והם מתגאים וכו', ועל-ידי-זה הם נשברים זה מפני זה, לא כן האדם כשהוא בטיל לפניו בכם, הוא מצלה תמיד; ועל-כן ראה, אהובי,بني היקר, לבטל את עצמך לגמרי אליו יתברך, ולא תהיה בכך שום ישות וגאות כלל, ועל-ידי-זה תזכה להנצל מכל מני צרות ויסורים, ותצא מצורתייך, ותרגיש ערבות, נעימות, יידיות, זיו חיים אלקוטו יתברך, כי אין לך עוד טוב זהה העולם, כמו מי שבטל לגמרי באין סוף ברוך הוא, ואיןו רוץך רצון אחר מבלתי עדי רצונו יתברך.

ה.

צָרֵיךְ שֶׁתִּדַע, אֲהוֹבִי, בְנֵי הַיקָר, שֶׁפֶל הַצָרוֹת וְהַיסּוּרִים, הַמְרִירֹת וְהַהְרַפְתָקָאֹת, הַמְחַלְקָת וְהַמְרִיבָות שְׁעוֹבָרִים עַל הָאָדָם, הִם רַק מִחְמָת הַדָבָר (עַזְן זָהָר וַיַּקְרָא מִבָ), כַּשְׁאָדָם מִפְקִיד אֶת דָבְרוֹ וּמְדַבֵּר כָל הַעוֹלָה עַל רֹוחָו, שֶׁאָז דִיקָא סּוֹבֵל מַה שְׁסּוֹבֵל, וְכָמוֹ שֶׁאָמַר הַתְּנִינָה הַקָדוֹש (אֶבֶות א, יז): "כָל הַמְרָבָה דְבָרִים, מִבְיא חַטָא"; כִּי (מִשְׁלֵי י, יט): "בָרְבּ דְבָרִים לֹא יִחְדֵל פְשָׁע"; אִם הָאָדָם מִפְקִיד אֶת דָבְרוֹ, וּמְדַבֵּר כָל הַעוֹלָה עַל רֹוחָו, לֹא יִמְלַט שִׁיטָבָך בָּאַילוֹ צָרוֹת וִיסּוּרִים, כִּי מַגְלָה מַה שְׁבָתוֹך בֵיתוֹ וְכֻוי, או מִפְטַפְטַט דְבָרִים שְׁצָרִיכִים לְהִיּוֹת מְכָסִים וְכֻוי עֲנִינָיו הַפְּרִטִים וְכֻוי, וְתִכְפְּרִזְמִיד כַּשְׁפָבָר פְטַפְטַט וּדְבָר וְהַזְכִיא מִפְיוֹ מַה שָׁלָא הִיה צָרֵיךְ, אָז כִּבְרָא אִינוֹ יִכְלֶל לְהַחֲזִיר אֶת דָבָרָיו, וְזֹה גּוֹרָם לוֹ כָל מִינֵי מְרִירֹת וְצָרוֹת, יִסּוּרִים וּעֲגַמָת נֶפֶשׁ, וְלֹא יִכְלֶל לְמַחְל לְעַצְמוֹ; עַל-פָנֵן רָאה, אֲהוֹבִי, בְנֵי הַיקָר, לְשִׁמְרָה מַאֲדָם אֶת דָבְרֵי פִיחָה, וְלַעֲולָם אֶל תְּדַבֵּר שָׁוָם דָבָר שָׁלָא צָרִיכִים, וְאֶל תִגְלָה לְשׁוֹם בָּרִיה שְׁבָעוֹלָם דְבָרִים שְׁאַינְךְ רֹצֶח שִׁיתּוּדָוֹ לְחוֹזֵץ, וְאֶפְלוֹ שְׁאַתָּה אָוֹמֵר לְחַבְרָך: אַנְיִ מַגְלָה לְךָ סּוֹד, וְאֶל תִגְיַד אָתוֹ לְאַפָּחָד, תְּדַע, כִּי תִכְפְּרִזְמִיד כַּשְׁהַזְכִיאתוֹ מִפְיָךְ, כִּבְרָה הַסּוֹד

יהיה מפרקם לשונאיך, ותשבל בשביל דברוי פיך מה שתסבל; על-כן ראה, אהובי,بني, לשמר מaad מאד את דברוי פיך, וזכור מאמרם, זכרונם לברכה (פסחים קיג): הפק בנבילה ולא תהפק במילוי — יותר טוב לך להפק ולגלא נבלה סרויחה, משתגלאל את לשונך במילים שאינך צריך, שעלי-ידיזה תשתחה בכל מיני צרות ויסורים, מחלוקת ו מריבות; ולכן, אהובי, בני, אם אתה רוצה לצאת מצורתיך, ראה לשמר את דברוי פיך, וזה דיקא תצליח בכל אשר תפנה, כי אין לך עוד הצלחה כמו ששומר את דברוי פיו, וכמו שאמר החכם מכל אדם (משל כי, כג): "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו".

ג.

צרייך שתחזק את עצמך, אהובי, בני היקר, בכל מה שעובר עלייך, ולא תניח את עצמך כרגע לחשבון כאלו אבד מנוס ותקווה ממש, ואף שהחרות מסובבות אותך, ונדרמה לך שאתה אבוד למורי, וכאלו אף פעם לא יצא כבר מהפח הנשבר שנפלת אליו, אל תחשbez זאת כרגע, כי המציאות הראתה, שאדם שחזק את עצמו בתוך תוכך צורתינו, ולא אבד את עצמו, רק ברוח אליו יתברך, והרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך,

פֶּאֲשֶׁר יַדְבֵּר אִישׁ אֶל רַעַהוּ וַהֲבֹן אֶל אָבִיו, וּמַתְּקַנֵּף
צְרוֹתָיו וַיִּסְוַּרְיוּ, בְּלִבּוֹלֵיו וּמְרִירֹותָו, בָּא אַלְיוּ יַתְּבִּרְךָ
בְּלֵב נְשָׁבֵר וַגְּדָפָא, וַסְּפָר לוֹ יַתְּבִּרְךָ כֹּל מַה שַׁעֲוֹבָר
עַלְיוּ, וַمַּה שְׁמַדְכָּא אָתוֹ, וַבָּכָה בְּבִכְיוֹת עַצְמוֹת לְפָנָיו
יַתְּבִּרְךָ, שִׁיחֹס וַיְרִיחָם עַלְיוּ שִׁיוֹצִיאוּ מִכֶּל צְרוֹתָיו,
עַל-יְדֵיכֶךָ לֹא זוּ מַשֵּׁם עַד שַׁחַקְדוֹשׁ-בְּרוֹקְ-הָוָא עַזְרוֹן,
וְלֹכֶן רָאָה גַם אַתָּה, אֲהוֹבֵי, בְּנֵי הַיִּקְרָר, לְחִזְקָה אֶת עַצְמָךְ
בְּכָל מִינֵּי הַתְּחִזְקִיות לְעַשׂוֹת אֶת כָּל זוּ, הַנִּנוּ אָף שַׁאֲתָה
עַכְשָׁוּ מִסְבֵּךְ בְּכָל מִינֵּי יִסְוַּרְים, צְרוֹת וּמְכֹאָבִים, וְגַדְמָה
לְךָ כָּאַלְוּ אָבֵד מְנוֹס וְתָקֻ� לְגַמְרֵי, וּכְאַלְוּ אֵין לְךָ בְּכָר
שָׁוָם פַּתְח אֵיךְ לְצַאת מִמְּרִירֹתֶךָ, אֶל תֹּאמֶר זֹאת, אֲלָא
בְּרָחָה לְךָ אֶל מֶקְומֵמִיחָד, מֶקְומֵפָנָנִי שָׁאַיִן שֵׁם בְּנֵי
אָדָם, וַתְּדַבֵּר עַמּוֹ יַתְּבִּרְךָ, וַתְּסַפֵּר לְפָנָיו יַתְּבִּרְךָ אֶת כָּל
לְבָךְ הַמָּר, וְאֶת כָּל מַה שַׁעֲוֹבָר עַלְיךָ בְּפָרְטִי פָּרְטִיות,
וַתְּשַׁפֵּךְ אֶת נְפָשָׁךְ אַלְיוּ יַתְּבִּרְךָ, וַתְּבַכָּה לְפָנָיו יַתְּבִּרְךָ,
שִׁיחֹס וַיְרִיחָם עַלְיךָ; בְּנֵי! בְּנֵי! אֶל תָּזֹוז מַשֵּׁם עַד
שְׁתְּרָאָה יְשֻׁעָה, וּבְלִבְדֵךְ שְׁתְּרָאָה חִזְקָה וְאַמְּיזָה בְּדַעַתְךָ,
לֹא לְהַגִּימָה אֶת עַצְמָךְ, וְלֹא לְעֹזֵב וְלִיאַש אֶת עַצְמָךְ
כְּרִיגָע, אָז דִּיקָא תְּרָאָה יְשֻׁעָה נֹרָאָה וְגַפְלָאָה, כִּי עַקְרָב
הַעֲצָה לְצַאת מִכֶּל הַצְּרוֹת וְהַיִּסְוְּרִים הִיא רַק עַל-יְדֵי
מִדְתַּת הַתְּחִזְקִות; אֲשֶׁרִי מִ שְׁמַחְזִיק אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד,

ובא אליו יתברך, ומספר לו הכל, ובוכה לפניו יתברך
באשר יבכה הבן לפניו אביו.

. ז.

צרייך שתדע, אהובי,بني, כי כל הוצאות והMRIות
שעוברות עלייך, הן רק בשביל חטאיך ועוננותיך
המרבים, כי אין הקדוש ברוך הוא מרע לאדם כלל,
אלא האדם על-ידי חטאינו המרבים גורם לעצמו כל
מיini צרות, ישורים ומכאוביים, וכל מיini הרפתקאות
שעוברים עליו הם רק מחתמת רב עוננותיו (עין פנא דבר
אליהו רביה, פרק ז), ובמאמր הבעל-שם-טוב הקדוש:
כשהאדם פוגם במחשבתו, ומהרhar הרהורים רעים,
הרהורים מגנים, הוא סובל מילדיו, וכשהאדם מפקיר
את דברו ומדבר כל מיini ליצנות ונבול פה, לשון הרע
ורכילות, הרי זה סובל מאשתו, וכשהאדם עושה מעשים
מגנים ומלכליים, על-ידי-זה הוא סובל מבני-אדם,
ולכן כל הוצאות והיסורים שאתה סובל עכשו, זה רק
בשביל עוננותיך, ואם אתה רוצה לצאת מארותיך, אין
שום עצה אחרת, אלא לשוב בתשובה שלמה אליו
יתברך, שזו תועבה לצאת מכל צורתיך, ואמרו חכמינו
קדושים (ירושלמי תענית, פרק ב', הלכה א'): אם קרעתם
לבבכם בתשובה, אין אתם קורעים בגדייכם לא על

בָּנִיכֶם וְלֹא עַל בְּנוֹתֵיכֶם; הִנֵּנוּ כִּשְׁפָכוֹא, אֲהֻבֵי, בָּנִי,
בָּלְבָנֶשֶׁבָר וּבָלְבָקְרוּעַ אַלְיוֹ יַתְּבָרֶךָ, עַל-יִדְיִזְהָ אָף
פָּעֵם לֹא יִמּוֹת בָּנֶךָ אָוּ בְּתָךְ בְּחִיךְ, כִּי אַצְלוֹ יַתְּבָרֶךָ
מַאֲדָן מִאֲדָן חַשְׂוֶבָה תְּשׁוֹבָה, כִּי אֵין הַקָּדוֹשִׁ-בָּרוֹקִ-הָוָא
פּוֹסֵל לְבָרִיה, אַלְאָ לְכָל הָוָא מִקְבֵּל, הַשְׁעָרִים נִפְתְּחִים
בְּכָל שָׁעה, וּכָל מַיְשָׁהָוָא מִקְבֵּשׁ לְכָנס — יַבְגֵּס (שְׁמוֹת
רַבָּה יַט, ד); כִּי אַצְלוֹ יַתְּבָרֶךָ חַשְׂוֶבָה כָּל בָּר יִשְׂרָאֵל,
וִידּוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשִׁ-בָּרוֹקִ-הָוָא פִּרְוּסָה תְּחִתָּנְפִּי הַחַיּוֹת,
כִּי לִקְבֵּל בְּעַלְיִ תְּשׁוֹבָה (פָּשָׁחִים קִיט). וּבָרְגָע שַׁחַאָדָם
זָוֶחֶה לְחַזֵּר בְּתְשׁוֹבָה, הַקָּדוֹשִׁ-בָּרוֹקִ-הָוָא מוֹחֵל לוֹ, כִּי
גָּדוֹל כְּחָה שֶׁל תְּשׁוֹבָה, "שָׁאָפְילָו אָמָּד עַוְבָּר עַבְרָה
לִפְנֵי, אָמָּחָזָר וּעֲוֹשָׁה תְּשׁוֹבָה, הָרֵי אָנִי מַתְּנָהָג עַמּוֹ
בְּרַחְמִים, וְאָנִי מִקְבֵּל תְּשׁוֹבָתוֹ, וְאֵין אָנִי זָכָר לוֹ אַפְלוֹ
מִקְאַת עַוּנוֹתִיו" (פָּנָא דְּבִי אַלְיהוּ רַבָּא, פָּרָק ד'); וּעַל-כֵּן,
אֲהֻבֵי, בָּנֵי הַקִּיר, אָמָּתָה רֹזֶחֶה לְצַאת מִכֶּל צְרוֹתִיךְ
שְׁעוֹבָרוֹת עַלְיךָ, רַיָּאה לְשׂוֹב בְּתְשׁוֹבָה אַמְתִית לִפְנֵיו
יַתְּבָרֶךָ, וְתִקְבֵּל עַל עַצְמָךְ לֹא לְחַזֵּר אֶל מִעְשִׁיךְ, דְּבוּרִיךְ
וּמִחְשְׁבּוֹתִיךְ הַמְּגַנִּים, הַמּוֹזְהָמִים וְהַרְגִּיעִים, וְאֵז תַּرְאָה
אַיְךְ שֶׁכֶל צְרוֹתִיךְ תַּחֲבַטְלֶנָה, וְתִזְכֵּה לְהַכְלֵל בּוֹ יַתְּבָרֶךָ,
וְלַהֲמַשִּׁיךְ עַל עַצְמָךְ עֲרָבוֹת, נְעִימֹות, יִדְידּוֹת, זִיוּחַיּוֹת
אַלְקּוֹתוֹ יַתְּבָרֶךָ, אֲשֶׁר זוּהוּ הַנּוּם הַכִּי גָּדוֹל שָׁאָפְשָׁר
לִזְכּוֹת אַלְיוֹ בָּזָה הַעוֹלָם.

ח.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, שכל הצרות והיסורים שעוברים עליך, הם רק מפני שאתה מזולג בשמיית שבת, כי השבת היא מתקה ממנה יתברך, שפטן לעם ישראל, וכשה אדם זוכה לשמר שבת, הרי גמיש עליו כל השבוע שפע גדול ברוחני ובגשמי, ויזא מכל צרכיו, לא בן כשה אדם מחלל שבת, אמי ממש על עצמו כל השבוע צרות ויסורים, מכובדים חובות וטרדות, שהוא טרוד בצרפת, וסובל יסורי תפת, ועל-בנין ראה, אהובי, בני היקר, לקבל על עצמו מעכשו לשמר שבת-קדש, ולכבה, שאז על-ידיה ישפע עליך שפע בששת ימי החול, ולא תצטרכ להתגע כל-כך בעל פרנסתך, כי אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי, ברכות, פרק ב', הלכה ח'): "ברכת ה' היא תעשרה" (משלוי י, כב) — זו ברכת שבת; ואמרו (שבת קיח): כל המענג את השבת, נותנים לו נחלה בלי מקרים, כי לא חסר לו שום דבר כל השבוע, ואינו מצמצם בשום צמצומים, וכל המענג את השבת, נותנים לו משלות לבו (שם); ועל-בנין ראה, אהובי, בני היקר, לשמר שבת-קדש בשמה עצומה, ועל-ידיה תזכה לצתת מצורתיך, ואמרו חכמינו הקדושים (שות רפה כה, יב):

בעת שהאדם שומר את השבת, גוזר גזירה, והקדוש ברוך הוא מקימה, אם תשמור שבת-קדש כהילכתה, אזי תוכל לגוזר מה שתרצה, והקדוש ברוך הוא יקיים את גזירותיך, ובזה תזכה לצאת מכל צרכותיך; ועל כן, אהובי,بني היכר, אם אתה רוץ לצאת מכל הצרות שלך, ראה לשמר שבת-קדש ולא לחיללה, חס ושלום, כי שבת ממשכת שבע וברכה לאדם; אשר מי שזוכה לשמר שבת-קדש, ואז יזכה לצאת מכל צרכיו, ותהייה לו רק ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו.

ט.

אהובי, בני היכר! תדע, שכל הצרות והיסורים שעוברים עלייך, הם רק מחתמת מעת האכזריות שיש בך, שטבעך הויא להיות אכזר, והאכזריות מביאה אותך לידי כאס, והכאב מכניסך קנאה — שאתה מנגנא בזולתו, וזה הורס אותך לغمרי, ואותה יואצא לריב עם כל מי שבא לידה, וזה גורם לך את כל הצרות והיסורים, המרירות וההרטקאות, ועל-כן ראה, אהובי, בני היכר, להרגיל את עצמך במדת הרחמנות, אשר אין לך עוד מדה יקרה פמו מעת הרחמנות, ואמרו חכמיינו הקדושים (ירישלמי, בא קמא, פרק ח', הלכה ז'): בזמן שאתה רחמן, המקום יرحمך, כי הכל תלוי במדת

הרחמןנות, כי כל המרחים על הבריות, בידוע שהוא מזענו של אברהם אבינו, וכל מי שאינו מריחם על הבריות, בידוע שאינו מזענו של אברהם אבינו (ביצה לב); כי בזה שהאדם הוא בחמן, בזה מגלה את טוב לבו, ואיך ששרשו הוא מאברהם אבינו, שהיה מלא חסד וرحמים, ועל-ידי זה נשפע עליו חסד וرحמים, לא כן כשהאדם הוא אכזר, אז עוברים עליו משברים וגלים כאלו, שכמעט יתפוצץ מרוב צרותיו, ועל-כן ראה, אהובי,بني היקר, להרגיל את עצמו במדת הרחמןות — לרוחם על כל בריה, ועל-ידי זה תזכה לצאת מכל צרותיך, ואמרו חכמיינו הקדושים (שבת קנא): כל המרחים על הבריות מרחמין עליו מן השמים וכל שאינו מריחם על הבריות, אין מרחמים עליו מן השמים, כי זה תלוי בזה, כי מדותיו של הקדוש-ברוך-הוא הון רחמים (עין כתבות נ:), רק כשהאדם מרגיל את עצמו לילך במדת הרחמןות, אזי נמשכת גם עליו רחמןות מלמעלה — שהקדוש-ברוך-הוא מריחם עליו, ומוציאו מכל צרותיו, ועל-כן אהובי, בני היקר, אם אתה רואה לצאת מארותיך, יטיריך ומכאוביך, הרגיל את עצמו במדת הרחמןות — לרוחם על כל בריה, ותשמר את עצמך מכל מיני אכזריות, כי הוא יתברך רואה רק שהיה האדם רחמני, ועל-ידי זה יישע מכל צרותיו.

כל ג

צא מהצראות

וְאָמַרְוּ חֲכָמֵינוּ הַקָּדוֹשִׁבָּרוּךְ-הָו־א
בָּמְדֵת הַרְחָמִים בָּרָא תִּי אֶת הָעוֹלָם, בָּמְדֵת הַרְחָמִים אָנִי
מְנַהֲגָנוּ, וַעֲתִיד אָנִי לְחַדְשָׂו בָּמְדֵת הַרְחָמִים" (אותיות
דרבי עקיבא, ה"א); וועל'כון אֲשֶׁר מֵשְׁמַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ
בָּמְדֵת הַרְחָמִנות, וְאֵז יִמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ רְחָמִים עַלְיוֹנִים,
וַיַּנִּישֶׁع מִכָּל צָרוֹתָיו, וַיִּמְשִׁיךְ עַלְיוֹן אָוֹרוֹן יְתִבְרָךְ תָּמִיד.

תִּם וְנִשְׁלָם, שְׁבָח לְאֵל בָּזָר אֶעוֹלָם!

פעם אחת עמדנו לפניו ביום ראשון אחר שבת' נחמו תקס"ט, והוליכו מות לפניו חלונות ביתו, וחיי הולכין אחריו ובוכין ומספידין עליו בדרך העולם. ענה ואמר: דער מות קער לאכן — הפת מפתח מא שוחק בלבו על שbowcin אחריו, כי bowcin על שנפטר מן העולם באלו אומרים לו: הלא טוב אם היה מאיריך עוד ימים בזיה העולם, וסבלת עוד צרות רבות בזיה העולם, והיתה לך עוד מרירות העולם (אמער וואלסט נאך פאר שנוארץ גינואהן אויף דער וויעלט). שאלתי אותו: הלא גם שם לא ינוח מישורים, כי לא היה צדיק גדול כל-כך שלא יסבל שום צער גיהנום וחבות הקבר, ואם-בэн גם שם יש לו יסורים. השיב: על-כל-פניהם עתה יהיה הפעם והגמר מהישורים וצערו, כי יסבל מה שיסבל, ואחר-כך יזבח למה שפועל בזיה העולם, איך שבר עולם הבא על מעשיו הטובים. חזרתי ושאלתי אותו: הלא יש גלגולים, ואולי יצטרך לו להתגלה עוד פעם אחת זהה בעולם, ואם-בэн מה פועל במקרה שנפטר עכשו מצרות עולם הזה. השיב: אם ירצה, יוכל להתקשרות ולטען שם, שאינו רוצה בשום און להתגלה ולילך עוד הפעם בזיה העולם.

(תיז' מורה"ן, דפוס חדש, סימן חמו)